

ЗАБОЛОТІВ — селище міського типу Снятинського району Івано-Франківської області. Знаходиться на лівому березі р. Прут (притока Дунаю), при впадінні в неї Турки, за 18 км від м. Коломия, за 20 км від райцентру та за 80 км від обл. центру. Площа 8,8 км². Насел. 4129 осіб (2001, складає 91,1 % до 1989), переважно українці. Через с-ще проходить залізниця Івано-Франківськ-Чернівці. Назва, ймовірно, пов'язана із місцезнаходженням за болотом. Перша згадка про З. датується 1453. Згідно запису Коломий. земел. книги шляхтич П. Преславський подарував його своїй сестрі Софії. 1579 згадується як володіння шляхтичів Зборовецьких. 1490-92 заболотівці брали участь у повстанні під проводом І. Мухи. Розташування З. на шляху з Пн. Буковини до Галичини сприяло його зростанню. У 17 ст. — один з пунктів продажу великої рогатої худоби. 1621 зруйновано татар. ордою. Від поч. 17 ст. до 1630 належало Потоцьким, згодом — Казановським, Бакутським, Синівським. Під час Визв. війни під проводом Б. Хмельницького діяв загін заболотів. повстанців, очолюваних І. Кравцем та І. Ковалем. За участь у боротьбі проти польс. поневолення 30 заболотівців були страчені. Після 1-го поділу Польщі 1772 — у межах кордонів Австрії (від 1867 — Австро-Угорщина). Спочатку З. входив до складу Заліщиц. округу, від 1811 — Коломий. округу Львів. намісництва. 1785 З. указом імператора віднесено до категорії міст, у наступ. році повернуто поперед. статус. Починаючи від 1790 З. був євр. містечком (кількість євреїв зменшилася після погрому 1903, під час 2-ї світової війни його повністю знищено). Наприкінці 1780-х рр. тут мешкало 110 селян. і 86 міщан. сімей, у серед. 19 ст. — 2173, 1910 — 4767 осіб. 1847 у З. відкрито однокласну початк. школу. Після прокладення залізниці (1866) значно зросла його роль як перевалоч. пункту в торгівлі з гір. р-нами Покуття.

1872 відкрито тютюн.-ферментац. завод (від 1990-х рр. фактично не працює; збереглися адм. і вироб. будинки 19 ст.; арх. М.-Т. Дудрик), який, окрім місц. сировини, переробляв імпортовану (з Куби, Бразилії, Пуерто-Рико). 1877 на ньому працювало бл. 1 тис. осіб. У роки 1-ї світової війни З. тривалий час перебував у зоні воєн. дій між рос. та австро-угор. військами, неодноразово переходив від однієї до ін. сторони. 1919-39 — у межах кордонів Польщі. 1939 приєднано до УРСР. Від 1940 — смт. 1940-62 — райцентр. Від 1 липня 1941 до 30 березня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. 1942 на г. Хомова нацисти розстріляли 2 тис. осіб, протягом 1941-44 вивезли на примусові роботи до Німеччини 140 юнаків і дівчат. Жит. зазнали сталін. репресій. До серед. 1950-х рр. діяли загони ОУН-УПА (першою місц. організацією ОУН, яка була створ. 1938, керував С. Касіян). Нині у З. — заг.-осв. школа, дитсадок, муз. школа, міжшкіль. навч.-вироб. комбінат; клуб, Будинок культури; лікарня; відділ. 2-х банків. Реліг. громади: УПЦ КП (дерев'яна церква Воскресіння Господнього, 1896), РКЦ (костел Пресвятої Трійці, 1903), УГКЦ. Є ДЮСШ, низка спорт. клубів. Встановлено пам'ятники Т. Шевченку (входить до реєстру найкращих пам'ятників поету в світі), засн. с-ща шляхтянці Софії, воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ятні знаки воякам ОУН-УПА, воїну-афганцю С. Богданову, погруддя М. Шпербера, барельєф С. Бандери (на будинку селищ. ради). Серед видат. уродженців — біолог, дійс. чл. НТШ **В. Бригідер**, фізик, матеріалознавець **І. Григорчак**, лікар-уролог **В. Клипич**, лікар-офтальмолог **В. Селезінка**; письменник **М. Шпербер**; графік, монументаліст, дизайнер **М. Курилич**. З с-щем пов'язані життя та діяльність поета, літературознавця **Б. Мельничука**, гірн. інженера **В. Векерика**, хіміка **Б. Гуцуляка**, лікаря **П. Вакалюка**, політ. діяча **Є. Жовтяка**.

І. Д. Танюк

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Заболотів / І. Д. Танюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17208>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).